Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Juan Abaunza Etxebarria

Abadiño, Bizkaia
(1930-2014)

Aurkibidea

Biografia

Sagasta auzoko Sagastaetxebarria baserrian jaio zen 1930. urtean hiru neba-arrebadun familia batean. Gurasoak ere biak zituen abadiñarrak. Mendiolako eskolako kontuak, gaztetako neska laguntzeak eta erromeriak, erremundadak, karobiak, txondorrak, gari eta arto lanak, errekako arrantza... izan zituen berbagai, besteak beste, bere auzokoa den Aurelio Abaunzagaz batera. Irudiaren eskumako aldean ageri dena da Juan.

Zintak

ABD-020

- **Proiektua**: Abadiñoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data**: 2012-11-23
- **Iraupena**: 64 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Goiria Mendiolea, Nerea

ABD-021

- **Proiektua**: Abadiñoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data**: 2012-11-23
- **Iraupena**: 60 min
- **Euskarria**: Bideo digitala

ABD-022

- **Proiektua**: Abadiñoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data**: 2012-11-23
- **Iraupena**: 61 min
- **Euskarria**: Bideo digitala

Pasarteak

1. Autorik ezean, edonora bizikletaz edo oinez

- **Erref**: ABD-020/006
- **Iraupena**: 0:03:02. **Hasi**: 00:08:50. **Bukatu**: 00:11:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak

Laburpena:
Aureliok ez du autorik erabili, traktorea bai. 80 urtera arte bizikletaz ibili da, edonora bizikletaz joaten zen. Bizikleta izan aurretik, bizikleta erosteko dirua aurreratu arte, oinez joaten zen joan beharreko lekuetara.

2. Baserriak errentan

- **Erref**: ABD-020/009
- **Iraupena**: 0:02:11. **Hasi**: 00:16:45. **Bukatu**: 00:18:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Baserrietako errentak urtean behin ordaintzen zen. Urte bukaeran ordaintzen zen: Kontzesio Egunez edo Gabonetan. Basolanetan aritzeko eskubidea zuten, etxerako behar zutena ateratzeko (ira, egurra...), baina pinudia ugazabarena zen. Baserri asko mantentzeko era zen errentariak izatea, bestela jausita eta alperrik galduta egongo ziren horietako asko. Aurelio bere baserriko bosgarren belaunaldia da eta ordura arte ez dute tximiniarik izan, berak jarri zuen.

3. Lehengo baserriak; astoa logelan agertu zenekoa

- **Erref**: ABD-020/012
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:23:07. **Bukatu**: 00:24:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Baserrien egiturak asko aldatu dira. Juanek dio bere etxean gaur egun ezkaratza (sukaldea) dena, lehen korta zela. Aureliok gai horrekin lotutako anekdota bat kontatzen du: behin astoa etxe barruko kortan zegoela, atea zabalik aurkitu eta beheko solairuko logelako ohean zeudela ohean agertu zitzaien, apatxak ohean zituela.

4. Baserrietako komunak eta garbiketak

- **Erref**: ABD-020/014
- **Iraupena**: 0:02:40. **Hasi**: 00:25:04. **Bukatu**: 00:27:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:
Aureliok bere etxeko komuna zelako zen kontatzen du, beti ezagutu du komuna etxean. Ez zuten komuneko paperik, baina topatzen ei zuten zegaz garbitu. Juanen etxean, ostera, komuna korta zen.

5. Bainugela eta garbiketa pertsonala

- **Erref**: ABD-020/015
- **Iraupena**: 0:04:50. **Hasi**: 00:27:44. **Bukatu**: 00:32:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:
Bainugela osoa eta labadora 1975tik du Aureliok. Juanek dio ura izanez gero bainugela egitea ez zela hain gaitza, arazoa ura zela. Oraintsura arte izan dute falta hori Juanen etxean. Arropak garbitzera ere errekara joaten ziren urik ez zutelako. Bainatu ere errekan eta balde batean egiten ziren. Elkarrizketa garaian oraindik, Juanen etxean ez zuten dutxarik bainugelan, baina berak atontzen duen dutxa antzekoa.

6. Eskolan euskara galarazita

- **Erref**: ABD-020/018
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 00:38:20. **Bukatu**: 00:39:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Maistra donostiarra zuten Mendiolako eskolan, baina erdalduna zen. Galarazita zuten euskaraz egitea. Gerraostean joan ziren biak eskolara, zazpi-zortzi urte izan arte ez baitziren eskolara joaten. Eskolatik irteterakoan beti izaten zuten baserriko lana zain.

7. Pentsamendua ere bekatu

- **Erref**: ABD-020/019
- **Iraupena**: 0:02:42. **Hasi**: 00:39:47. **Bukatu**: 00:42:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Dotrina eskolan bertan jasotzen zuten. Abadea astean behin joaten zen Abadiñotik Mendiolako eskolara. Abadea Jaungoikoaren hurrengokoa zela dio Aureliok. Pentsamendua bekatua zen, dena zen bekatu.

8. Abadiñon dantza lotua galarazita

- **Erref**: ABD-020/021
- **Iraupena**: 0:03:25. **Hasi**: 00:42:32. **Bukatu**: 00:45:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Neska laguntzen nahi-nora joaten ziren. Aureliok Mendiolako neska batekin, Luziarekin, egin zuen bere lehen neska-laguntzea. Erromerietatik etxeranzko bidean laguntzen zien neskei mutilek. Gerraostean ez zien uzten helduta ("agarrauen") dantzan egite. Behin bertako soinulari batzuekin erromeria egin zuten, baina bat-batean herriko zinegotzi bat azaldu eta bertan beheran utzi behar izan zuten. Atxondoko Apatamonasterio auzoan eta Elorrion gramola egoten zen eta domeketan hara joaten ziren. Alkatea aldatu zen arte, Abadiñon ez zuten erromeriarik izan. Alkate berriagaz Durangotik ere jende asko etortzen omena zen Abadiñora.

9. Erromerietan korroz korro ordaindu behar

- **Erref**: ABD-020/022
- **Iraupena**: 0:01:31. **Hasi**: 00:45:57. **Bukatu**: 00:47:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Mutilek erromerian dantzan egiteagatik ordaindu egin behar izaten zuten, korro bakoitzean kobratzen zien. San Antoniotan goizez Urkiolara eta handik Durangora joaten ziren. Urkiolan zazpi bat korro egoten ziren eta Durangoko Ezkurdiko parkean beste bizpahiru. Aureliok dio merienda baino garestiagoa zela dantza egitea.

10. Karobian karea zelan egin

- **Erref**: ABD-020/027
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:52:04. **Bukatu**: 00:54:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak
- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Karobiak eta elurzuloak

Laburpena:
Karobitik hartutako karia gauza askotarako erabiltzen zen. Karea zelan lortzen zen azaltzen dute pasarte honetan.

11. Ikatza txondorrean zelan egin

- **Erref**: ABD-020/028

- **Iraupena**: 0:04:13. **Hasi**: 00:54:04. **Bukatu**: 00:58:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Ikazkinak eta txondorrak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:
Ikatza eta karea egitea antzerakoa dela dio Aureliok. Ikatza egiteko egurrarekin txondorra egin behar da. Prozesua azaltzen dute pausuz pausu. Aurelioren etxean askotan egiten zuren. Batez ere pagoa eta haritza erabiltzen zuten, pinua izan ezik edozein egurrek balio ei du. Orduan ez zegoen pinudirik inguruetan. Txondorraren ondoan txabola egin eta bertan egin behar izaten zuen lo ikazkinak. Adi egotea garrantzitsua da, ondo zainduta.

12. Ikazkina txabolan lotan

- **Erref**: ABD-020/030
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:59:27. **Bukatu**: 01:01:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Ikazkinak eta txondorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Ikatza txondorrean egiten zen. Txondorraren ondoan eraikitako txabola batean egin behar izaten zuen lo ikazkinak gau eta egun txondorra zaindu ahal izateko. Juanek bere osaba ikazkinari gertatutako anekdota kontatzen du. Aureliok dio bera txabolatik kanpo, arbolapean, lo egindakoa ere badela.

13. Bideak aitzurrarekin zabaldu

- **Erref**: ABD-020/031
- **Iraupena**: 0:01:44. **Hasi**: 01:01:12. **Bukatu**: 01:02:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:
Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako muga adierazten duen munarrian dagoen monumentuko materiala Atxartetik eraman zituzten. Lehenengo kamioia pasatzeko bidea eurek zabaldu zuten aitzurrarekin.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-11-05

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**

Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com